

การเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงการ
Learning In The History Of Ban Tael Community
For Mathayomsuksa 1 Using Project - Based Method

วรีเรศ เจือจันทร์¹ ธงไชย สุขแสง² และ อัคราพร สุขทอง³
Wareered Chuachan¹ Thongchai Suksawaeng² and Atcharapron Sukthong³

Received : January 8, 2024; Revised : May 11, 2024; Accepted : May 11, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ 2) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล ผู้วิจัยใช้วิธีการสอนรูปแบบโครงการ ประสบความสำเร็จโดยการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งที่ตนสนใจ ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัดและสนใจ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอน มีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนอย่างละเอียดและลงมือปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้เป็นขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด จนผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบนั้น และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้ค้นพบแก่สาธารณชน 2) ผลการจัดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบโครงการ นักเรียนมีผลคะแนนทดสอบเฉลี่ยก่อนเรียน 12.87 คะแนน (ค่าเฉลี่ยร้อยละ

^{1,2,3} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : hoxtan2527@gmail.com

ละ 42.89) ส่วนผลคะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังเรียน 16.32 (ค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.33) ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 10.93 คะแนนคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.44 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการเรียนรู้, ประวัติศาสตร์ชุมชน, รูปแบบโครงการ

Abstract

The objectives of this research are to 1) study learning management, 2) study learning achievement, and 3) evaluate student satisfaction with learning management using a project-based method. The sample group of 30 students was obtained from a specific selection by purposive sampling. The students in this study were Mathayom 1/1 students at Taelsri Witthaya School, Sikhoraphum district, Surin province, studying in the 1st semester of the academic year 2023. The instruments used to collect the research data were lesson plans, learning achievement tests with 30 multiple-choice, and a questionnaire on students' satisfaction with the learning management in the history of Ban Tael community for Mathayom 1 students in social studies, religion, and culture classroom using project-based method. The statistics used in data analysis include percentages, means, and standard deviations.

The research results found that 1) Learning management on the history of Ban Tael community. The researcher used project-based teaching methods. Succeeded by organizing activities that focus on students, which allowed students to research things that interest them, and practice on their own according to their abilities, aptitudes, and interest. Using the scientific process, which is a step-by-step process. There is a systematic study, detailed planning, and implementation according to the plan laid out step by step with a teacher as a motivator, providing guidance and counseling throughout the learning process closely until the learner discovers the answer and disseminates the knowledge found to the public. 2) The learning achievement from organizing activities using project-based method., Students had an average pre-test score of 12.87 points. (average 42.89 percent) The average post-test

score after studying was 16.32. (average 79.33 percent), the average score difference between the pre-test and post-test was 10.93 points, representing an average of 36.44 percent. The students had the post-test of the learning achievement was higher than the pre-test with statistical significance equaled .05. and 3) The overall students' satisfaction with learning management is at the highest level of satisfaction, with an average of 4.10.

Keywords : Learning Management, Community History, Project - Based Method

บทนำ (Introduction)

การศึกษาประวัติศาสตร์มีความสำคัญต่อมนุษยชาติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ทำให้มนุษย์รับรู้ความเป็นมาของตนเอง เข้าใจสังคมที่อาศัยอยู่ และใช้สติปัญญาสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าขึ้นใหม่ อย่างมีระเบียบแบบแผนเพื่อใช้ปรับตัวและอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม (เฉลิม มลิตา นิติเขตต์ปรีชา, 2559 : 10) การเรียนรู้ประวัติศาสตร์จึงช่วยพัฒนากระบวนการคิดและทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตเพราะเป็นการศึกษาเรื่องราวของสังคมมนุษย์ในอดีตตามมิติเวลาจากร่องรอยแหล่งข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์และใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์สืบค้นเรื่องราวอย่างเป็นระบบ (ศศิพัชร จำปา, 2558 : 1164) นำไปสู่การสังเคราะห์และสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น การศึกษาประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไปให้มีความสามารถทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการและการปฏิบัติ จนเกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองที่สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาผ่านพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 แต่การศึกษาประวัติศาสตร์ของไทยที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับศูนย์กลางอำนาจ รัฐ และชนชั้นปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เราเห็นวิธีและรูปแบบการเขียนประวัติศาสตร์แบบพงศาวดาร ซึ่งการมองประวัติศาสตร์แบบพงศาวดานั้นทำให้ข้อมูลของประวัติศาสตร์ต้องถูกกลืนเลย ในมุมมองของนักประวัติศาสตร์และนักวิชาการปัจจุบัน ลักษณะและขอบเขตของประวัติศาสตร์ต้องถื่นได้แยกออกจากประวัติศาสตร์ที่เน้นศูนย์กลางราชธานีหรือประวัติศาสตร์ชาติ แต่อย่างไรก็ตามถือได้ว่าประวัติศาสตร์ต้องถื่นมีความสำคัญในตัวเอง ไม่ใช่เป็นเพียงส่วนประกอบของประวัติศาสตร์ชาติเท่านั้น (สุนทรชัย ขอบยศ, 2562 : 115)

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ควรเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่จะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองคือ การที่นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดและทำความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ ซึ่งองค์ความรู้คือ ข้อมูลหรือเรื่องราวที่นักเรียนเก็บรวบรวมได้จากเรื่องที่เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสืบค้นการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การบันทึกและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์นั้น มีนักประวัติศาสตร์และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์มีสาระสำคัญที่ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในอดีต ร่องรอยของอดีตหรือหลักฐานและวิธีการศึกษาอดีต ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ จะทำให้ประวัติศาสตร์มีความเป็นวิชาการในฐานะศาสตร์แขนงหนึ่ง หนึ่งในปรัชญาแห่งการสร้างองค์ความรู้ ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีความหมายเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ๆ คนสร้างความรู้ได้เองโดยการนำข้อมูลจากภายนอกมาผสมผสานกับสิ่งที่เขารู้อยู่แล้วแต่เดิม สร้างองค์ความรู้ให้มีความหมายใหม่ขึ้น การสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เป็นหนึ่งในทักษะที่ควรเกิดขึ้นกับนักเรียนจากการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ในปัจจุบันพบว่า ครูประวัติศาสตร์เน้นการท่องจำมากกว่าการพัฒนาทักษะกระบวนการทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่เห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์เท่าที่ควร โดยเฉพาะกระบวนการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกระบวนการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เกิดจากกระบวนการคิดบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ วิพากษ์ข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ อาศัยทักษะการตีความเพื่ออธิบายและสรุปข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (ศศิพัชร จำปา, 2558 : 1161)

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ของครูนั้นวัฒนธรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็นวัฒนธรรมของการให้เด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นหลักคือ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และกระบวนการกลุ่ม ดังที่พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2558 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นจริงการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไม่ได้เป็นไปตามแนวทางหรือหลักการที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์โดยภาพรวมในปัจจุบัน ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่ได้เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เช่นเดียวกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส21102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กำหนดเนื้อหาร้อยละ 70 ส่วนร้อยละ 30 เป็นสาระเพิ่มเติม จึงได้นำ

ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นมาเป็นเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาในการเรียนสอนพบว่าครูจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ตอบโจทย์หรือเป้าหมายของการสอนอย่างแท้จริง ขาดกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การวัดประเมินผลจึงอยู่ในรูปแบบของการท่องจำเนื้อหา มากกว่าการนำเสนอกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการจัดการเรียน นักเรียนไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและไม่พึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เพิ่มขีดความสามารถ และสร้างศักยภาพให้กับผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ถูกพัฒนาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ของ Piaget ซึ่งเชื่อว่าความรู้ที่สร้างขึ้นเองจะมีความหมายต่อผู้เรียนเนื่องจากเป็นความรู้ที่อยู่คงทน (ทิตินา แชมมณี, 2561 : 192) การจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้จะสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้เกิดศักยภาพด้านความคิดและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ การเรียนรู้ในรูปแบบนี้มีจุดเด่นที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นไปตามธรรมชาติ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในหลายด้านอย่างมีชีวิตชีวา ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดีเนื่องจากผู้เรียนแต่ละคน ล้วนมีความสามารถ รูปแบบการเรียนรู้ ความคาดหวัง และเจตคติที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง และการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการเรียนรู้นวัตกรรม ทักษะเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี และทักษะการใช้ชีวิต เป็นต้น (เทพกัญญา พรหมขัตต์แก้ว, 2557 : 14)

ชุมชนบ้านแตลมีอายุของการตั้งหมู่บ้านนานพร้อม ๆ กับชาวสุรินทร์ทั่วไปที่เป็น กูย และเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น พื้นเพดั้งเดิมตามประวัติของจังหวัดสุรินทร์ได้กล่าวว่าอพยพมาจากแขวงอัตตะปือแสนแป แคว้นจำปาศักดิ์และแคว้นสาละวิน ตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนลาว เข้ามาในจังหวัดสุรินทร์ราว พ.ศ.2199 -2231 และอพยพตามกันมาเรื่อย ๆ ผ่านจังหวัดอุบลราชธานี ทางอำเภอโขงเจียม อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเดชอุดม อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำยืน จังหวัดศรีสะเกษ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอกันทรารมย์ อำเภอปรังค์ภู อำเภอไพรบึงอำเภอขุขันธ์ อำเภอขุนหาญ อำเภอกันทรารักษ์ ผ่านจังหวัดสุรินทร์ กระจายอยู่ทุกอำเภอในจังหวัดสุรินทร์ โดยชาวบ้านแตลน่าจะมาพร้อม ๆ กับชาวสุรินทร์ทั่วไป และมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านแตลประมาณปลายกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีความเกี่ยวเนื่องสมัยต้นกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ประมาณพ.ศ.2303 - 2310 การอพยพไม่ได้ลงมาในคราวเดียวกันแต่จะค่อย ๆ อพยพตามกันมาจากเริ่มแรก 3 หลัง

คาเรือน จนกลายเป็นชุมชนใหญ่และอยู่ในเขตอำเภอท่าตูม ต่อมาปี พ.ศ.2485 ได้อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอสักระฐุมิ โดยมีผู้นำของบ้านแตลคนแรก คือ ชุนสิทธิ์ (คง) เป็นผู้ก่อตั้งบ้านแตล (พระปลัดลือชา อาทโร, 2566, มิถุนายน 20 : สัมภาษณ์)

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การนำกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบโครงงานมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย และสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนเอง และเก็บเป็นข้อมูลไว้ในสมองได้อย่างยาวนาน ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิหาคำรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้เป็น และยังเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการให้นักเรียนสนใจใฝ่เรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้วิจัยสนใจการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ผลการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ และได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรูปแบบโครงงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น Pre-Experimental Research โดยใช้แบบแผนการศึกษาหนึ่งกลุ่มวัดก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest Posttest Design) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน-สอบหลัง (One Group Pretest Posttest Design)

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ แทน การทดสอบและเก็บข้อมูลก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง

X แทน การเรียนรู้แบบโครงงาน

T₂ แทน การทดสอบและเก็บข้อมูลหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตลศิริวิทยา อำเภอสักรงุมิ จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวน 90 คน โดยแต่ละห้องเป็นการจัดห้องเรียนแบบคละตามความสามารถ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเตลศิริวิทยา อำเภอสักรงุมิ จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านเตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน จำนวน 9 แผน ดังนี้

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ
- 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เรียนรู้ความเป็นมาประวัติของบ้านเตล
- 1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโครงงาน
- 1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การพิจารณาและเลือกโครงงาน
- 1.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การวางแผนการปฏิบัติโครงงาน

1.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การปฏิบัติกิจกรรมโครงงานและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การเขียนรายงานโครงงาน

1.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง นำเสนอผลงานและจัดนิทรรศการ

1.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง สรุปองค์ความรู้

2. แบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงานเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน จำนวน 15 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบโครงงานและประวัติศาสตร์ชุมชน ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน รวม 20 ชั่วโมง ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้ 2) ตัวชี้วัดชั้นปี 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) สาระสำคัญ 5) สาระการเรียนรู้แกนกลาง 6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8) กิจกรรมการเรียนรู้ 9) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และ 10) การวัดและประเมินผล

1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานนำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการเขียนแผนการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล รวมทั้งเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา โดยนำมากำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ โดยผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามครอบคลุมการวัดด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

2.2 นำแบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.3 แบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้ทางการเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดำเนินการหาค่าดัชนี (IOC) (Index of Item Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 ถึง 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้กับข้อคำถาม

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ สำหรับนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงาน

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความพึงพอใจในการใช้การสอนรูปแบบโครงงานเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถามให้มีความเหมาะสมโดยใช้ภาษาและรูปแบบที่ถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และดำเนินการหาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 มีความเที่ยงตรง ใช้ได้ทุกข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนแตลศิริวิทยา ตำบลแตล อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุรินทร์

2. ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 30 คน

3. ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบคะแนนเก็บบันทึกคะแนนไว้

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน ส่งเสริมความสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนได้เข้าใจถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องใหม่ กำหนดปัญหาหรือสำรวจความสนใจ ผู้สอนเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาและกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือช่วยผู้เรียนมีความต้องการใคร่เรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าเรียนเพื่ออะไร จะทำโครงการนั้นเพื่อแก้ปัญหาอะไร ซึ่งทำให้ผู้เรียนกำหนดโครงการแนวทางในการดำเนินงานได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 3 ขั้นวางแผนและวิเคราะห์โครงการ ให้ผู้เรียนวางแผนแก้ปัญหา ซึ่งเป็นโครงการเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ แล้วเสนอแผนการดำเนินงานให้ผู้สอนพิจารณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและข้อเสนอแนะในการวางแผนโครงการของผู้เรียน ผู้เรียนเขียนโครงการตามหัวข้อ ซึ่งมีหัวข้อสำคัญ (ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เจ้าของโครงการ ที่ปรึกษาโครงการ แหล่งความรู้ สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ วิธีดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ ผลที่คาดว่าจะได้รับ)

ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหตามแผนการที่กำหนดไว้โดยมี ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา คอยสังเกต ติดตาม แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลดำเนินการด้วยความมานะอดทน มีการประชุมอภิปราย ปรึกษาหารือกันเป็นระยะ ๆ ผู้สอนจะเข้าไปเกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็น ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ความคิด ความรู้ ในการวางแผนและตัดสินใจทำด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผลก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ รู้จักพิจารณาว่าก่อนที่จะดำเนินการมีสภาพปัญหาอย่างไร ระหว่างที่ดำเนินงานตามโครงการมีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือเป็นข้อบกพร่องอยู่ ต้องแก้ไขอะไรอีกบ้างและแก้ไขอย่างไร เมื่อดำเนินการไปแล้วผู้เรียนมีแนวคิดอย่างไร มีความพึงพอใจหรือไม่ ผลของการดำเนินการตามโครงการ ผู้เรียนได้ความรู้อะไร ได้ประโยชน์อย่างไร และสามารถนำความรู้นั้นไปพัฒนาปรับปรุงงานได้อย่างดียิ่งขึ้น หรือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร โดยผู้เรียนประเมินโครงการของตนเองหรือเพื่อนร่วมประเมิน จากนั้นผู้สอนจึงประเมินผลตามแบบประเมิน

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุป รายงานผล และเสนอผลงาน เมื่อผู้เรียนทำงานตามแผนและเก็บข้อมูลแล้วต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและเขียนรายงานเพื่อนำเสนอผลงาน ซึ่งนอกเหนือจากรายงานเอกสารแล้ว อาจมีแผนภูมิ แผนภาพ กราฟ แบบจำลอง หรือของจริงประกอบการนำเสนอ อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น จัดนิทรรศการ การแสดงละคร ฯลฯ

5. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ ตรวจให้คะแนนและเก็บบันทึกคะแนนไว้

6. วัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน จำนวน 15 ข้อ และเก็บบันทึกผลการวัดไว้

7. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน นำผลคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน นำเสนอผลในรูปแบบตาราง

4.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน ประสบความสำเร็จเนื่องจากการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งที่ตนสนใจฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัดและสนใจ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอน มีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนอย่างละเอียดและลงมือปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้เป็นขั้นตอน จำนวน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน 2) ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน 3) ขั้นวางแผนและวิเคราะห์โครงงาน 4) ขั้นลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหา 5) ขั้นประเมินผลระหว่างเรียน และ 6) ขั้นสรุป รายงานผลและเสนอผลงาน โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดการเรียนรู้อย่างใกล้ชิดจนผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบนั้นและเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้ค้นพบแก่สาธารณชน

2. ผลการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนแตลศิริวิทยา ตำบลแตล อำเภอสีขอมณี

จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 12.87 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.89 และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.80 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.33 ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 10.93 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.44 เมื่อวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบสถิติ Paired sample t-test มีผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน

การทดสอบ	N	คะแนน	ร้อยละ	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	30	42.89	12.87	3.04	22.611	.000**
หลังเรียน	30	30	79.33	23.80	1.71		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การทดสอบผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แสดงว่าผลการจัดการเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงานโดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน

รายการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผู้สอน	3.98	0.69	พึงพอใจมาก
ด้านเนื้อหาสาระ	3.93	0.93	พึงพอใจมาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.17	0.80	พึงพอใจมาก
ด้านสื่อการเรียนรู้	4.26	0.75	พึงพอใจมาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.15	0.83	พึงพอใจมาก
รวม	4.10	0.81	พึงพอใจมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล รูปแบบโครงงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจอันดับ 1 คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.26) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.17) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ =4.15) ด้านผู้สอน ($\bar{X}$ =3.98) และสุดท้าย คือ ด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X}$ =3.93) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน ผู้วิจัยได้นำผลวิจัยมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 12.87 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.89 และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.80 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.33 ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 10.93 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.44 ทั้งนี้เนื่องจาก การออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยการนำสาระท้องถิ่นมาเป็นหน่วยการเรียนรู้

ในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และเป็นฐานปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียนนำมาสู่การจัดการเรียนรู้ และนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างความรู้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นผู้นำตนเองในการเผชิญกับปัญหาและการแก้ไขปัญหา ผู้เรียนต้องศึกษาและเรียนรู้ เมื่อได้พบกับบริบทหรือสังคมอื่นที่เปลี่ยนไป ผู้เรียนต้องรู้จักปรับตัวยืดหยุ่นกับสถานการณ์ จึงส่งผลให้การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทำให้กระบวนการจัดการเรียนประสบความสำเร็จเป็นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร พุทธิสงค์ และชมพูนุช วุนสุวรรณ (2561 : 2) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผู้เรียนก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้โครงงานเป็นฐานของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรูปแบบโครงงาน ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 10.93 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.44 ทั้งนี้สืบเนื่องจากการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนและใช้ชุมชนเป็นฐานและเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน การออกแบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ ข้อสอบผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านประสิทธิภาพมีความเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งมีการวัดผลก่อนเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการจนครบทุกหน่วย จนวัดผลการเรียนส่งผลให้ผลการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑาภรณ์ หวังกุลล่า (2557 : 77) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างวิธีการสอนแบบโครงงานและวิธีการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงงาน ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงงาน มีผลการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกหัวข้อที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ วิจัยและ

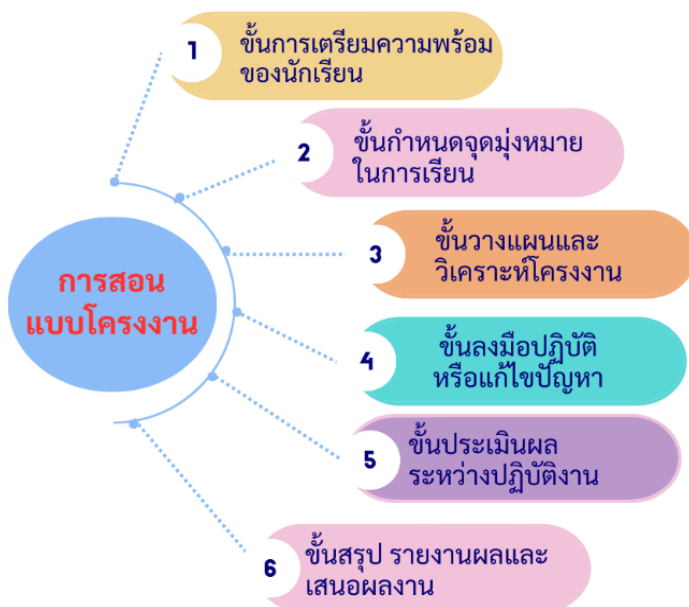
บูรณาการองค์ความรู้ภายในขอบเขตที่ตนเองคัดสรร นักเรียนเรียนรู้อย่างอิสระเกิดความรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขในการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงาน วิชาประวัติศาสตร์ การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกเป็นความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แสดงว่าด้านเนื้อหาสาระที่เรียนตรงกับความต้องการของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน มีการเรียงลำดับเนื้อหาได้น่าสนใจไม่ยากเกินไป และมีความสมบูรณ์ชัดเจน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ น่าสนใจ การจัดกิจกรรมการเรียนในแต่ละกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนและครู ด้านสื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ สื่อการเรียนรู้ให้สาระการเรียนรู้ที่มีคุณค่า มีความเหมาะสม ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา และส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียน ด้านการวัดและประเมินผลมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และวิธีการประเมินผลการเรียนเหมาะสมและยุติธรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ครองยุทธ และศิริพจน์ พรหมหล่อ (2561 : ก) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแสงน้อย ผลวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาประวัติศาสตร์หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดรวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร อินตุน (2562 : 2) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน โดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน โดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ใน

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

ผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านตาล กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยการนำสาระท้องถิ่น มาเป็นหน่วยการเรียนรู้ในสาระ

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และเป็นฐานปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียนนำมาสู่การจัดการเรียนรู้ และนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ โครงงานที่มีกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด สร้างสรรค์ด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างความรู้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นผู้นำตนเองในการ เผชิญกับปัญหาและการแก้ไขปัญหา การเผชิญกับบริบทต่าง ๆ ผู้เรียนต้องศึกษาและเรียนรู้ เมื่อได้ พบกับบริบทหรือสังคมอื่นที่เปลี่ยนไป ผู้เรียนต้องรู้จักปรับตัวยืดหยุ่นกับสถานการณ์ จึงส่งผลให้ผล การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่ สูงขึ้น การเรียนรู้รูปแบบโครงงานมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของนักเรียน ขั้น กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน ขั้นวางแผนและวิเคราะห์โครงงาน ขั้นลงมือปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหา ขั้นประเมินผลระหว่างเรียน และขั้นสรุป รายงานผลและเสนอผลงาน นับเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและเกิด ประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถเขียนความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงาน ได้ดังนี้



ภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน ด้านเนื้อหาสาระเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมของครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการด้านเนื้อหาที่สนใจจะศึกษาและสอดคล้องกับสถานการณ์จริง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ครบทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านแตล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รูปแบบโครงงาน ในสาระอื่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการและการปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ควรมีการศึกษารูปแบบวิธีการสอนอื่น เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เช่น วิธีการเรียนแบบกลุ่มช่วยเหลือเรียน รายบุคคลเพื่อนำผลที่ได้ไปช่วยพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จินตนา ครองยุทธ และศิริพจน์ พรหมหล่อ. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแสงน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุฑาภรณ์ หวังกุลลำ. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างวิธีการสอนแบบโครงงานกับวิธีการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เฉลิม มลิลลา นิติเชตต์ปรีชา. (2559). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศินา แหมมณี. (2561). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.**

พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว. (2557, พฤษภาคม-มิถุนายน). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ

โครงงาน.” **นิตยสาร สสวท.** 42(118) : 14 - 17.

พระปลัดลือชา อาทโร. (2566, มิถุนายน 20). **เจ้าอาวาสวัดพรหมศิลาแดล. สัมภาษณ์.**

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิธร อินต๋วน (2564, มกราคม-มีนาคม). “การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชน

เป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาการประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** 15(1) : 145 -

158.

ศศิพัชร จำปา. (2559, พฤษภาคม-สิงหาคม). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์.”

**วารสารวิชาการ Veridian E – Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขา
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ.** 9(2) : 1158 - 1171.

ศิริพร พุทธิโสงค์ และชมพูช วุ่นสุวรรณ. (2561). “การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้โครง

งานเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการ

ทำงานเป็นทีมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” **วารสารวิจัยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.**

1(2) : 1 - 8.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2562, พฤษภาคม-สิงหาคม). “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อพัฒนารากฐานท้องถิ่นที่

เข้มแข็งและยั่งยืน.” **วารสารสถาบันพระปกเกล้า.** 17(2) : 115 - 138.